

Bacheloroppgave
Fjernsyns- og multimedieproduksjon

Kandidatnummer: 249295

Antall sider: 16

Antall ord: 5063

Universitetet i Stavanger 2022

Hvor er grensen satt mellom begrepene dokumentar og fiksjon når de er basert på en ekte hendelse?

Analyse av Christina Hårvik Nieuwlaat.

En filmanalyse av dokumentarfilmen “Mommy dead and dearest” og dramaserien “The act”.

Mommy dead and dearest (2017)

The act (2019)

Innholdsfortegnelse

1.	Introduksjon og problemstilling	s. 3
2.	Teori	s. 4
	2.1. Begreper	s. 5
3.	Metode	s. 6
4.	Handlingsreferat	s. 7
	4.1. Mommy dead and dearest	s. 8
	4.2. The act	s. 9
5.	Analyse	s. 10
	5.1. Sammensetningen	s. 10
	5.2. Karakter	s. 13
	5.3. Filmatiske virkemidler	s. 14
6.	Konklusjon	s. 15
7.	Litteraturliste	s. 16

1. Introduksjon og problemstilling

Lenge har jeg vært fascinert over dokumentarer. Spesielt de som tar for seg sterke historier eller hendelser som har påvirket liv. Disse type historiene jeg har sett, spiller en del på at dette er en virkelighet som de fleste ville tro er absurd. En vil egentlig ikke tro på at det de serverer oss av bilder og uttalelse er sannhet, men det er jo nettopp det. Det er virkeligheten vi blir vist fra andre sitt perspektiv på verden. Det perspektivet er da ofte langt fra “dans på roser”.

Krim dokumentarer klarer jeg nesten ikke å ta øynene mine i fra. Når jeg var liten trodde jeg det bare var en annen form for fiksjon. Siden det kunne illustrere et grusomt miljø, med hendelser jeg ikke klarte å se for meg kunne skje. Jeg forstod da ikke grensen mellom fakta fra en brutal verden og det fiktive. Særlig når det hendte at det som ble dokumentert kunne også bestå av gjenfortelling ved hjelp av skuespill.

Det jeg har opplevd gjennom min fascinasjon for dokumentarer, er at de samme sanne historiene blir senere reproduisert i form av fiksjon. I denne teksten refererer jeg til en dramaserie.

Det jeg mener er at det er ikke noen direkte skille alltid mellom dokumentar og fiksjon. Jeg merker stadig at de blandes om hverandre.

En av de dokumentarene jeg har lagt mest merke til er “Mommy dead and dearest”. Dette er en historie rundt forholdet til en mor og datter, som ender opp som en drapssak. Denne saken dukker opp igjen i dramaserien “The Act”. Det er spennende når to ulike filmsjangere følger samme hendelse. Dermed også interessant å sette de opp mot hverandre, særlig når begge ror rundt noe som har skjedd på ekte.

Problemstillingen for denne teksten er som følger: Hvor er grensen satt mellom begrepene dokumentar og fiksjon når de er basert på en ekte hendelse?

2. Teori

Siden år 1895 har det vært aspekt av flere videoklipp eller filmer som en kan regne som dokumentariske filmer. Fra den tiden er de første filmene til Lumière brødrene. Deres kjente filmer var blant annet *Arbeidere forlater fabrikken* og *Toget kommer inn på stasjonen*. I de fleste filmene deres ser det ut som en virkelighet som beveger seg framfor kameraet. Kameraet står i ro og noe foran skjer. I *Arbeidere forlater fabrikken* er det en mengde av folk som går foran kameraet. Det samme med *Toget kommer inn på stasjonen*. Fullt av folk står ved en stasjon, et tog kommer inn i bildet og folkemengden beveger seg mot toget. (Exoplanet, 2013, 0:00-1:18). Det var ikke noe direkte filmatiske virkemidler brukt, som for eksempel tilt, zoom, lys oppsett osv. De lot bare historien selv utspille seg foran et kamera som stod i ro og observerte.

I boken *Introduksjon til film*, står det følgende;

“ I følge Kracauer er filmens viktigste særpreg at den kan fange inn:

1. den ubearbeidede og ikke-manipulerende virkeligheten,
2. det tilfeldige og sluppmessige i virkeligheten,
3. virkelighetens uendelighet,
4. virkelighetens mangetydighet.” (Braaten, Kulset & Solum, 2000, s.42).

Gjennom flere epoker har dokumentaren utviklet seg til noe mer enn bare å observere fra et ståsted. I dag beveges kameraet fysisk rundt eller har forskjellige vinkler, det brukes lysoppsett, lydeffekter/musikk som skal få opp stemninga, samt mange andre effekter. Selve formen er mer formidlet på ulike måter. Forklarende, observerende, kan være interaktiv og refleksiv. Eksempelvis tar forklarende dokumentar i bruk voice-over som formidling av historien. Fortellerstemmen snakker da direkte til publikum informerende og faktabasert. Det kan også inneholde retorikk som har påvirkningskraft på publikummet. (Braaten, Kulset & Solum, 2000, s.203-206). Det er langt ifra det som Kracauer mener er dokumentar. Blant forandringene som kom med tiden, ble også rekreasjon en del av dokumentar verden.

“ Many filmmakers use what are known as recreations to suggest the historical past, either to augment a sparse visual record or because the recreations better serve their storytelling (and at times, budgetary) needs.” (Bernard, 2011, s.90-91). Fakta og fiksjon smeltes sammen ved rekreasjon av hendelser. Skillen mellom dem minsker. En historie som har skjedd på ekte kan nå dramatiseres. Mise-en-scène, altså “iscenesetting” presenterer dokumentar basert historie, for å illustrere en hendelse som ikke har blitt filmet når det oppsto. Eventuelt er den faktabaserte historien en god kilde til å få en attraktiv serie eller film der alt er dramatisert.

2.1. Begreper

- **Dokumentar**

Handler hovedsakelig om fakta, altså det som finnes. Ofte fokuserer det på noe som er aktuelt, eller noe som har hendt før med virkelige personer og omstendigheter. Stilen på dokumentarfilm kan blant annet være interaktiv eller observerende. Ved de *interaktive* dokumentarene er det en aktiv forteller og oppstilte intervjuer foran kameraet. *Observerende* dokumentar får seerne være “fluen på veggen”. Det er ingen forteller en kan se i bildet som gir info og konklusjoner. Publikum får se og tenke selv. Denne type dokumentar har dermed mål om å være så objektiv som mulig. (Hoem, 2021).

- **Fiksjon**

I motsetning til dokumentar har fiksjon friheten til å kunne dikte opp. Historien lener seg mer på en spenningskurve enn fakta. Den kan basere seg på en sann hendelse, men den har fortsatt friheten til å kunne endre en del på sannheten. Dette for å gjøre filmen mer spennende å følge med på. (Federl, Tørdal & Hoem, 2021).

- **Faksjon / Docu-drama**

Begrepet er en sammensetting av ordet fakta og fiksjon. Faksjon består av faktiske hendelser og fakta, men inneholder iscenesatte scener som i fiksjon. (*Det Norske Akademis Ordbok*). For eksempel en film som skal ta for seg de ekte historiene fra krigen, kan være vanskelig å finne virkelige video- og lyd materiale med god kvalitet til. Dermed kan scener med skuespill illustrere omstendighetene fra den tiden som er fakta. Dokudrama virker som et annet begrep for omtrent det samme. Når jeg søker ordet i *Det Norske Akademis Ordbok* kommer det opp følgende; “spillefilm, teaterstykke e.l. som bygger på virkelige hendelser ; dokumentardrama”. (*Det Norske Akademis Ordbok*). Jeg vil påstå at begge begrepene er dermed veldig like. I boken *Story* til McKee står det at det er en mektig sjanger, men at handlingen kan ha minimalt med dokumentar verdi. (McKee, 2014, s. 84).

- **Adaptasjon**

Jeg har merket en del til at historier fra populære bøker og stor leste artikler/saker blir produsert på nytt til film eller serie. Denne prosessen kalles for adaptasjon. Det er da for eksempel skriftlig-/språklige virkemidler som blir overført til filmatiske virkemidler. "Ordet adaptasjon eller adaptasjon kommer fra det latinske ordet adaptatio, som betyr "god tilpasning". (Saakvitne, 2019).

- **Filmatiske virkemidler**

Er det som påvirker resultatet på videoen publikummet blir vist av filmprodusentene. Det er en sammenkobling av blant annet utsnitt, kameraposisjoner, lys, farge, lyd og klipping. Alt dette for å skape en følelse eller stemning hos seer. De blir styrt til å se det vi vil at de skal se. (Brown, 2016, s.14) Virkemidlene brukes forskjellig for hva og hvordan en vil fortelle, i tillegg til hvilken sjanger det er. Det er "iscenesetting" av området der akten foran kameraet tar plass. Kalles også for mise-en-scène, et begrep som opprinnelig er fra teateroppsett. Ulikheten er at innenfor teater skal selve scenen vises. I filmverden skal miljøet mest sannsynlig virke realistisk og virkemidlene skal ikke vises. (Braaten, Kulset & Solum, 2000, s. 15 og 16).

3. Metode

I løpet av denne oppgaven skal jeg forsøke å finne likheter og ulikheter mellom to separate filmsjangere. Dette skal utføres ved hjelp av narrativ filmanalyse, lærebøker og andre relevante kilder. Først setter jeg opp et handlingsreferat av bakgrunnen til filmene. Deretter presenterer jeg dem hver for seg. I analysen har jeg tatt for meg sammensetningen, karakterene og film virkemidler. Gjennom analysen framføres det en del subjektive synspunkt for å komme fram til konklusjonen.

4. Handlingsreferat

Både dokumentaren og serien er fokusert på personen/karakteren Gypsy Rose Blanchard. Hun blir beskyldt for drap i år 2015 på sin egen mor, Dee Dee Blanchard. Fortellingene som er fremstilt sentraliserer seg begge i forbrytelsen som er begått av henne. Der det blir tatt fram oppbygningen, resultatet til krimmen og miljøet rundt Gypsy.

Bakgrunnshistorien til dokumentaren og serien

Gypsy og Dee Dee ble kjent i år 2005 for å være noen av ofrene fra en orkan i USA kalt for Katrina. Etter det har de fått støtte og ulike ting sponset. Av organisasjonen Habitat for Humanity fikk de et helt nytt hus. Verden rundt dem trodde Gypsy var veldig syk. Moren brukte orkanen som en unnskyldning for at de ikke hadde noen dokumenter på sykdommene til datteren sin. Ifølge henne hadde Gypsy leukemi, muskeldystrofi, kreft, spiseforstyrrelse, hjernekapasiteten til et barn og mye mer. Dermed gikk datteren gjennom flere operasjoner. Som en frisk jente ble hun satt i en rullestol, fikk mat gjennom sonde, håret ble barbert vekk og fikk medisiner som gjorde henne syk. Alt dette på grunn av det moren diktet opp. Dette pågikk i omtrent 20 år. Gypsy trodde moren var hennes beste venn. På grunn av Dee Dee måtte hun hver dag late som om hun var dødssyk. På TV2 sin nettside, står det i en artikkel rundt saken at Dee Dee trolig hadde sykdommen Münchausen-by-proxy. Det er en psykisk sykdom som kan være grunnen til hvorfor hun behandlet datteren sin som hun gjorde. Ifølge det som står i artikkelen fremkaller en da sykdom hos en annen person for å selv få omsorg og oppmerksomhet. (Treborg, 2018). Gypsy har prøvd å komme seg ut av sin situasjon ved å rømme, men har da blitt tatt på fersken av moren og blitt straffet. Det er ikke før hun møter Nicholas Godejohn på en kristen datingside at draps planene på Dee Dee begynte å ta form. Først ble de bare kjent og forelsket gjennom å skrive til hverandre. Nicholas skriver til henne i en melding at han vil beskytte henne fra alt. Da spør hun om han vil beskytte henne også fra moren, som han svarer ja på. De lager da en drapsplan som de kalte for plan B.

4.1. Mommy Dead and Dearest

Mommy Dead and Dearest er en amerikansk krimdokumentar fra år 2017.

Dokumentaren går rett på med å vise Gypsy Rose Blanchard sittende i et avhør med en politimann. Han spør henne spørsmål rundt moren sin død.

(00:57)“Your mom’s passed away, okay? She’s deceased, all right? Now, what I want to ask you. Did you have any involvement in this?”

Hun påstår at hun ikke har noe med moren, Dee Dee Blanchard, sin død å gjøre. Politiet uttrykker at han ikke tror på påstanden eller sorgen hun viser. Han fortsetter avhøret med å si; “Just listen to me, okay, sweetheart? You know what happened to your mom okay? And I know that you know.” En hører da panikken i stemmen til Gypsy da hun svarer; “You think that it's me? Why would you think that it's me? I have always loved my mom. My mom and I are best friends.” Innimellom i scenen av avhøret vises det bilder fra åstedet. Først er det bilder av huset, familiebilder og rullestol på et bad. Etter enda et klipp fra avhøret der hun ser stakkarslig ut og sier flere ganger at hun er glad i sin mor, vises det mer skremmende åstedsbilder av blod på sengeklær, samt en dame liggende i en seng og nærmere bilde av hånden til denne damen som er dekket av blod. Dette er da bilder av moren livløs.

(02:10) Vi får se Gypsy og hennes mor på en scene seks år før drapet. De er på en veldedighet der Gypsy synger en sang. Denne delen viser en uskyldig side, der Dee Dee forteller datteren sin; “I have always said you are the reason why I was born to be your mama.” Man vil ikke tro at det er noe illevarslende der i forholdet mellom datter og mor.

Handlingen i dokumentaren går att og fram i tid. (03:45) Får vi direkte informasjon at Gypsy satt i rullestol, at hun hadde sykdom, kunne få anfall og måtte mates gjennom en sonde. Ene naboen deres, Aleah Woodmansee forteller i intervju oppsett at naboen hjalp dem så mye de kunne på grunn av den medisinske tilstanden til Gypsy. Det blir vist eldre videoer av at naboen hjelper det de tror er ofre fra en orkan og en jente med sykdom. (04:14) “It just proves that happy endings are not just in fairy tales, they’re real.” Dette er et utdrag fra et intervju fra da de bodde i huset som dokumentaren presenterer for oss. Moren sitter attmed datteren og de holder hender. Enda ett visualisering at her er det ingen fare, bare hyggelige minner av en takknemlig jente. Så er det tilbake til realiteten der en lokal politimann forteller både i intervju i nåtid og i pressekonferanse fra 2015 angående drapssaken.

Samtidig blir vi introdusert til Nicholas i avhør, parallelt med avhøret av Gypsy. Politiet avslører at det er Nicholas som har knivstukket Dee Dee, at Gypsy var hjernen bak drapet og

at hun kan gå normalt med beina sine. Han tar også opp et varslende innlegg fra hennes facebook profil, som stod følgende “The bitch is dead”. De første minuttene her av dokumentaren gir oss seere et innblikk i at det er noe illevarslende som har skjedd. Stadig byttes det mellom dystre bilder til muntre bilder og tilbake til dystert. Det er ikke noe “gåing rundt grøten” på hvem som er skyldig. Det som de videre fokuserer på som story er hvorfor det bygget seg opp til mord.

4.2. The act

The act er en Amerikansk dramaserie delt på åtte episoder, som kom ut i 2019. Den handler om Gypsy sin historie fra hun flyttet inn i et nytt nabolag til hun blir arrestert for drap. Det er da en kontinuerlig historie fordelt ut på en sesong, med noe bryting av tid der det er f.eks scener av åstedet, etterforskning, tilbakeblikk eller skuespill av naboenes reaksjon på situasjonen.

I første episode får vi ikke noe kjennskap til mordet i begynnelsen. Det eneste som peker mot det er at i de første minuttene av episoden er naboene urolige for at noe har skjedd i huset. De er i kontakt med politiet, forteller om facebook innleggene på profilen til Gypsy. Så klippes det over til skuespill av Gypsy og Dee Dee sittende sammen i intervjuet som også ble vist 04:14 i dokumentaren. Her er det for det meste moren som tar over uttalelser gjennom intervjuet. Når datteren snakker ser hun etter godkjennelse fra mor at hun gjorde det bra. En reagerer da svakt på at moren er dominerende. Det fremstilles først en mor og datter forhold, der moren gjør alt i sin makt for å passe på sin datter fra farer som følger sykdommene. Hun mater henne med most mat gjennom sonde, passer på at medisinen blir tatt til riktig tid og barberer hodet til datteren. Alt dette får oss seere til å tro at hovedpersonen er pleietrengende. Moren framstilles forsørgende. Litt etter litt forsvinner denne framstillingen. Hun nekter datteren et sosialt liv, både digitalt samt i virkeligheten. Hun har et helt skap fullt av medisiner hun forsyner seg av. Disse medikamentene står utskrevet til Gypsy. Episoden bygger opp til at Gypsy finner ut at hun egentlig ikke er syk. På innsamlingsfest i hagen deres smaker hun på en muffins. Dee Dee reagerer fort med å kaste vekk muffinsen og setter epipen injeksjon. De forter seg til sykehuset. Handlingen hopper fram igjen i tid der etterforskere finner liket til Dee Dee (38:40). Ryggen hennes er dekket av knivstikk. Naboene får vite at hun er død. Ingen vet noe om Gypsy enda. Det er altså ikke avslørt direkte at hun var hjernen

bak drapet på den første episoden. Etter den scenen går de tilbake igjen i tid. Enda en scene fokuserer på mor og datter forhold, hvor fint de har det sammen før ved leggetid. Deretter tar moren mer medikamenter fra skapet. Det er en rutine som repeterer seg. Når alle lys er slukket, tar datteren av seg oksygenmaske og reiser seg opp fra sengen. Karakteren viser redsel i ansiktet for å bli oppdaget av moren. Hun lister seg ut på kjøkkenet. Der finner hun fram epipen og fløtekrem. Ingenting skjer når hun spiser kremen. Ingen allergiske reaksjoner som moren tidligere i episoden forklarte til henne på en skremmende måte. I en tilbakeblikk hos legen overhører hovedpersonen at de ikke kan finne noe galt med henne, at hun ikke har sukker allergi. Når Gypsy går tilbake til rommet sitter moren våken på sengekanten. Hun tar dominerende kontroll igjen, med å be datteren om å legge seg, tar på henne oksygenmaske, legger seg attmed og behandler henne som et lite barn.

5. Analyse

5.1. Sammensetningen

Dokumentaren beveger seg en del på intervjuer av andre sin oppfatning og refleksjoner de første femten minuttene. Det støttes opp med eldre videoopptak eller bilder av det som virker som et godt miljø rundt Gypsy. Ikke minst forholdet mellom henne og moren. Likevel allerede fra starten, da vi blir introdusert til avhøret vet vi at noe er galt. Dette liksom perspektivet av et godt forhold rives ned før de viser oss det. Vi ser de koselige øyeblikkene, men vi vil ikke tro på dem. Holdningen vår til handlingen er bestemt med kontrasten som vi blir vitne til. Vi får fakta om da Gypsy blir etterforsket, politiet sitt perspektiv på saken og bevismateriale. Som seer begynner en å stille seg spørsmål rundt denne kontrasten. Jeg er helt sikker på at det er det produsentene av *Mommy dead and dearest* har som mål. De serverer oss store mengder fakta, samt framstiller at Gypsy sammen med en partner har all skylden. Det de gjør er å bygge det opp slik at vi blir nysgjerrige på hvordan det endte slik. Helt til journalisten Michelle Dean sier; “And then there’s this, like sort of horrible murder, and the Facebook status, “That bitch is dead”. Like, all of it is very tabloid. And then, gradually, that story just sort of fell apart. Still, it feels to me like it’s developing into something else.” (09:20). Journalisten bekrefter våres mistanke om at det er noe mer bakgrunn før drapet på Dee Dee.

Deretter kommer faren til Gypsy inn i bildet. Han og samboeren viser fram ulike bilder fra datterens oppvekst (12:20). Hvert bilde forteller om forskjellige operasjoner hun måtte igjennom, eller sykdom som hun trodde hun hadde på grunn av moren. Faren og samboeren sitt uttrykk er dystre. Jeg får automatisk empati for dem, særlig for datteren. Det som vi blir dratt inn i begynnelsen utvikles til en annen vinkel av saken. 14:57 blir Gypsy selv intervjuet. Hun har synlig på seg håndjern og fengsel klær som viser til at hun ikke er fri. Samtidig motsier hun denne fremtredelsen. I intervjuet sier hun at det er den første gangen hun får være ærlig. Bare den setningen trekker fram at Dee Dee hadde en makt over datteren sin. Hun får frem alt det moren hadde makt over. Medisinene kunne Dee Dee gi henne uansett om hun sov. Det hun sier i intervjuet blir troverdig på grunn av at det klippes inn stillbilder som beviser det hun forteller. Det er bevis på liste av diagnoser som moren ga til doktorer, et helt skap med bare medisiner, pustemaskin, ernæringsrør og mer. Handlingen til dokumentaren snur fra at Gypsy er skurken som drepte moren. Den vinkler til at moren er skurken som misbrukte datteren. At hun var desperat på å komme seg ut av et giftig forhold. Fokuset endres til at hvordan ingen fant ut av det og tok tak.

Innholdet i paragrafen over kan regnes som første akt. Vi blir kjent med hovedkarakteren Gypsy. Hun er arrestert for mord og har vært misbrukt av sin mor. Dette er da problemet eller konflikten for fortellingen, der hun i begge situasjoner ikke er fri. Informasjon rundt hovedgrunnen for drapet blir brettet ut. "Inciting incident" er i begynnelsen av dokumentaren der hun er i avhør. Det er avhøret som setter handlingen i gang. Treaktsstrukturen av Aristoteles, deler fortellingen inn i tre akter. (Bernard, 2011, s. 58 og 59).

I andre akt etterforsker det mer på Dee Dee. Alt hun har løyet om og dokumenter. Gjennom intervju med familie hun har levd med, forteller de flere historier der hun har gjort noe kriminelt. Det bygger opp troverdigheten til Gypsy sine tidligere uttalelser rundt misbruk. Denne akten er mer en påfyll av informasjon, erfaringer eller påstander fra ulike synspunkter. Der hovedkarakteren bekrefter dem etter. Drap som skal være en skam, settes opp mot at hun har gått igjennom mange hindringer fra moren. En får mer empati for henne. Uansett om hun har begått drap. De begrunner også drapet med å ta fram siste håpet hennes. Håpet var da hun møtte Nicholas Godejohn på nettet. Dette håpet og meldingene mellom dem beveger videre filmens handling. Det skjer et vendepunkt, vi blir mer kjent med han som en dårlig påvirkning for Gypsy. Påvirkningen føres videre til drapet.

I tredje akt går det mot slutten. Det er en oppsummering av første og andre akt. Avslutningen får fram svar på spørsmål. Gypsy aksepterer det at hun er skyldig. Det at hun aksepterer det,

er en endring fra første akt. I første akt lyver hun, påstår at hun er uskyldig. Det er en lykkelig slutt, der det oppnås en delvis frihet for hovedpersonen. I stedet for å være dødsdømt har hun ti år i fengsel, i tillegg blir hun ikke manipulert av moren. Siste minuttene er en samtale mellom Gypsy, hennes far og stemor. I kontrast til Dee Dee, viser de støttende kjærighet for datteren.

Dramaturgien i *The act* følger mer Hollywood modellen, som også kan deles inn i tre akter. Første akt består av anslag og presentasjon. Anslaget er da det første vi blir presentert for, som er da naboene som setter det i gang. Da de lurer på om det går fint med Gypsy og Dee Dee i huset. Presentasjonens innhold etablerer hvem Gypsy er, samt forholdet mellom henne, moren og naboene. I andre akt er det opptrapping når moren uttrykker makt over datteren. Det er en del likheter fra det vi blir fortalt i dokumentaren. Hun får ikke ha noe særlig kontakt med naboer. Dee Dee manipulerer datteren med ord. At hun ikke kan ulike ting på grunn av sykdommene. Hun blir for det meste skjermet fra omverdenen. Moren er en aktiv hinder for Gypsy, samt dårlig påvirkning. 22.30 inn i første episode av dramaserien får vi et innblikk av at de stjeler et smykke. Denne handlingen er kjent fra det familien til Dee Dee forteller i dokumentar intervjuet. Dokumentaren følger mer fakta og den veien intervjuene leder historien. I motsetning tar dramaserien å følge Gypsy som hovedkarakter fra spørsmål til avgjørelse før drapet. Når hun har kontakt med naboen, som er en ungdom oppfatter man hennes ønske om å bli normal. Når hun uttrykker det, gir moren mer motstand. Altså moren er en antagonist, mens Gypsy er protagonisten som ønsker å nå en forandring i livet sitt. "The protagonist must have at least a chance to attain his desire." (McKee, 2014, s.139). Opptrappingen av andre akt ender da vendepunktet kommer. Vendepunktet er da hun hastes inn til sykehuset etter å ha smakt muffins på innsamlingsfest. Det fører videre til tredje akt. Der hun prøver å nå sitt ønske om å være normal, med å spise sukker siden hun hørte doktoren si at hun ikke er allergisk mot det. Det at hun finner ut at hun tåler sukker bekrefter at hun egentlig er normal. Siden det er første episode avslutter det med at moren har fortsatt en dominerende rolle over henne.

5.2. Karakter

Gypsy

I dokumentaren vises oppveksten til Gypsy fra eldre videoklipp. I disse videoene oppfattes hun som søt og uskyldig. Karakteren framstilles yngre enn hva hun egentlig er, dette på grunn av moren har løyet om hennes alder. I likhet med et barn har hun interesse for prinsesser. Man ser ikke noe direkte forandring i karakteren gjennom disse videoklippene. Som sagt tidligere, er de mer en kontrast til den mørke historien. Dramaserien har etterlignet nesten nøyaktig samme framstilling. Men der utvikles karakteren gradvis i hver episode. Skuespilleren Joey King vil jeg påstå er en perfekt utvalg som hovedkarakteren her. Siden serien er basert på en forferdelig historie om en mor som misbruker datteren sin. Jeg kjenner henne igjen fra flere horrorfilmer. Hovedkarakteren får ikke ta sine egne valg, men ettertrakter det. Hun er under press fra antagonist. Dette presset resulterer til at hun er en person som egentlig ikke vet hvem hun er. Utviklingen får karakteren til å spørre mer spørsmål rundt sitt liv og finner ut hvem hun selv er. Denne personen som kjenner seg selv får vi se i intervju oppsettet i dokumentaren. Om hun ikke hadde tatt valget om å drepe moren sin hadde hun kanskje ikke oppnådd frihet og utvikling av person.

(McKee, 2014, s.101-103).

Dee Dee

Både i dokumentaren og serien, er Dee Dee antagonist. Hun bruker flere metoder for å ha makt over Gypsy. Forskjellen er at i dokumentaren ser det ikke ut som på de eldre videoklippene at hun fratar datterens frihet. Det ser ut som hun er en omsorgsfull alenemor. Som igjen er en kontrast til hva intervjuene sier om henne. Hun blir da beskrevet som en skurk. Denne delen av henne som blir beskrevet, kommer synlig fram i serien. Hun er en konstant motstander mot datterens følelser og ønske.

Rod Blanchard

Er en aktiv støtte for Gypsy i dokumentaren. Han gir den omsorgen, samt forståelsen som ikke moren kunne gi. Han er også en støtte for selve innholdet til *Mommy dead and dearest*.

Det er han og konen som finner fram en del familiebilder, info og dokumenter. I serien er han ikke med i det hele tatt. Mest sannsynlig på grunn av at det var lite han kunne gjøre for Gypsy på den tiden da moren levde. I tillegg hadde ikke serien blitt det samme om han hadde blitt blandet inn som en karakter. Han hadde da fremstått som en helt som aldri handlet.

5.3. Virkemidler

Mommy dead and dearest bruker en del eldre arkivbilder eller videoklipp fra da moren levde. Det kan ikke være noe fiksjon i disse bildene, eller noen som har påvirket dem. Det er sannhet i dem selv. Det er så realistisk som en kan få det. Det får fram den ubearbeidede, ikke-manipulerende og det tilfeldige virkelighet. Det som de ikke får fram stående alene er virkelighetens mangetydighet. Der kommer intervjuene inn. De samler inn innhold til samme historie fra forskjellige perspektiver. Dokumentaren påstår jeg er både interaktiv og observerende. For eksempel når Gypsy sitter i en rettssal og venter på sin dom er bare kameraet til stede som en observatør. Under intervju oppsett kan en høre at filmskaperen stille spørsmål til intervjuobjektet. Han blir interaktiv. (Braaten, Kulset & Solum, 2000, s.204 og 205). Filmskaperen påvirker også dokumentaren med bruk av effekter. Stadig dukker det opp videoklipp av at det skrives noe på melding mellom Gypsy og Nicholas. Det er en fordel til det visuelle at de kan vise meldinger som snakkes om som bevismateriale. Men de er fortsatt illustrert fram av filmskaperen som da påvirker dokumentarens fortelling.

The act fokuserer mye på sceneoppsettet og kameraets posisjon. Det er det som er den største grunnen som skiller den fra dokumentaren. Her er lys og fargebruk mektig med at det framstiller miljøet og stemningen i bildet. Når det virker som det er en god stemning er det gjerne lyst. Samtidig som fargen forholder seg varmt. Med en gang det er en scene der Gypsy lister seg rundt er bildene mørkere. For eksempel de siste minuttene i episode en påvirker det at de tar i bruk at det skal være på natten. Det blir nesten en skrekksene da moren sitter i sengen og venter på at Gypsy kommer tilbake fra å ha listet seg ut på kjøkkenet. Det gir en større effekt på at moren skal virke manipulerende. De benytter det menneskelige med å være redd for mørket. Det er en mektig virkemiddel som får fram redselen til Gypsy overfor moren. (Brown, 2016, s.7). En annen virkemiddel for ubehagelig scener er nærbilder. Når Gypsy får mat gjennom sonde er det nærbilde av sonden og maten som moses sammen. Most

mat ser ikke godt ut, særlig på nærbilde. Det bygger opp forståelse for hvorfor hovedkarakteren senere prøver ut mat som hun har fått beskjed at hun ikke tåler av moren.

6. Konklusjon

Da jeg begynte på denne oppgaven trodde jeg at jeg skulle finne en svak grense mellom dokumentaren og dramaserien. Den er nok litt større enn jeg tenkte. Jeg var overbevist siden det var omtrent en adaptasjon. Der jeg tidligere beskrev i begreper, at litteratur blir produsert til film. I dette tilfellet har en sak blitt produsert til en dokumentar og da senere produsert på nytt til en serie.

Dokumentaren er ikke helt objektiv som Lumière brødrene sin dokumentar produksjon. Dermed er den heller ikke utviklet etter idealene til Kracauer. Filmskaperne er med på å skape fortellingen med å stille spørsmål, velge hvem som skal få ordet, klipper det til sånn som de ønsker å formidle det og kan i dag slenge på effekter. Det går i retning mot hvordan en skaper fiksjon, men samtidig ikke. En annen ting er at det er nå lov i dag å illustrere en hendelse gjennom dramatisering, og fortsatt kalle det en dokumentar. Det kalles for en faksjon. *The act* er jo bygget opp på samme fakta som *Mommy dead and dearest*, men siden det er fiksjon har den frihet til å forandre på noen detaljer. Det blir det som kalles en dokumentardrama. Om det er for lite spenning kan filmprodusenten legge til mer spennende detaljer. De er også da mer frie med virkemidler og mise-en-scène.

Det som gjør at skillet mellom fiksjon og dokumentar er mindre enn før, er at dokumentar kan nå ta mer i bruk virkemidler for å få fram budskapet bedre. Det er altså ikke lengre bare et kamera stående på et stativ som observerer det lille perspektivet.

Uansett om dramaserien og dokumentaren lener seg litt mot hverandre, samt på samme hendelse, kan en tydelig skille dem fra hverandre. Dokumentarens mål er å få fram sannheten bak drapet og bakgrunnen det følger med seg. Dramaserien er mer opptatt av å holde på en spenning, der effekter nærme grøsser brukes for å vise hvor ille hovedkarakteren har det.

Litteraturliste

- Bernard, S. C. (2011). *Documentary storytelling* (3. utg.). United Kingdom: Focal Press.
- Braaten, L. T., Kulset, S. & Solum, O. (2000). *Introduksjon til film: Historie, teori og analyse* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Brown, B. (2016). *Cinematography* (3. utg.). New York: Routledge.
- Det Norske Akademis Ordbok. *Dokudrama*. Hentet fra <https://naob.no/ordbok/dokudrama>
- Det Norske Akademis Ordbok. *Faksjon*. Hentet fra https://naob.no/ordbok/faksjon_2
- Exoplanet. (2016, 3.mai). *First Films Screenings in History - Lumière Brothers - December 28, 1895*. Hentet fra <https://www.youtube.com/watch?v=OjG5bujrzGo>
- Federl, M., Tørdal, R. M. & Hoem, J. (2021, 2. februar). Fiksjonsfilm. Hentet fra <https://ndla.no/nb/subject:1:058bdbdb-aa5a-4a29-88fb-45e664999417/topic:1:d4a12e90-df5c-469a-b10b-723c074e927e/topic:2:961e1f6f-5ab3-42ab-8353-a0e59297d19e/resource:1:97735>
- Hoem, J. (2021, 9. februar). Dokumentarfilmen. Hentet fra <https://ndla.no/nb/subject:1:058bdbdb-aa5a-4a29-88fb-45e664999417/topic:1:d4a12e90-df5c-469a-b10b-723c074e927e/topic:2:961e1f6f-5ab3-42ab-8353-a0e59297d19e/resource:1:98479>
- McKee, R. (2014). *Story*. United Kingdom: Methuen.
- Treborg, I. (2018, 9. januar). Gypsy (25) ble tvunget til å spille dødssyk – nå snakker hun ut om sjokkdrapet. *TV2 Nyheter*. <https://www.tv2.no/a/9598391/>